

Individuele Behandeling van Afvalwater (IBA) in het buitengebied

Agenda

Individuele Behandeling van
Afvalwater (IBA) in het
buitengebied

1. Wat is een IBA?
2. Wie moet een IBA plaatsen?
3. Hoeveel kost een IBA?
4. Subsidie IBA
5. Vrijstelling van de saneringsbijdrage
6. Wat is een KWZI?
7. Conclusies & ruimte voor vragen

1. Wat is een IBA?

Wat is een IBA?

Volgens de Vlaamse milieuwetgeving VLAREM moet elke afvalwaterafvoer behandeld worden in:

- ofwel een rioolwaterzuiveringsinstallatie
- ofwel een IBA.

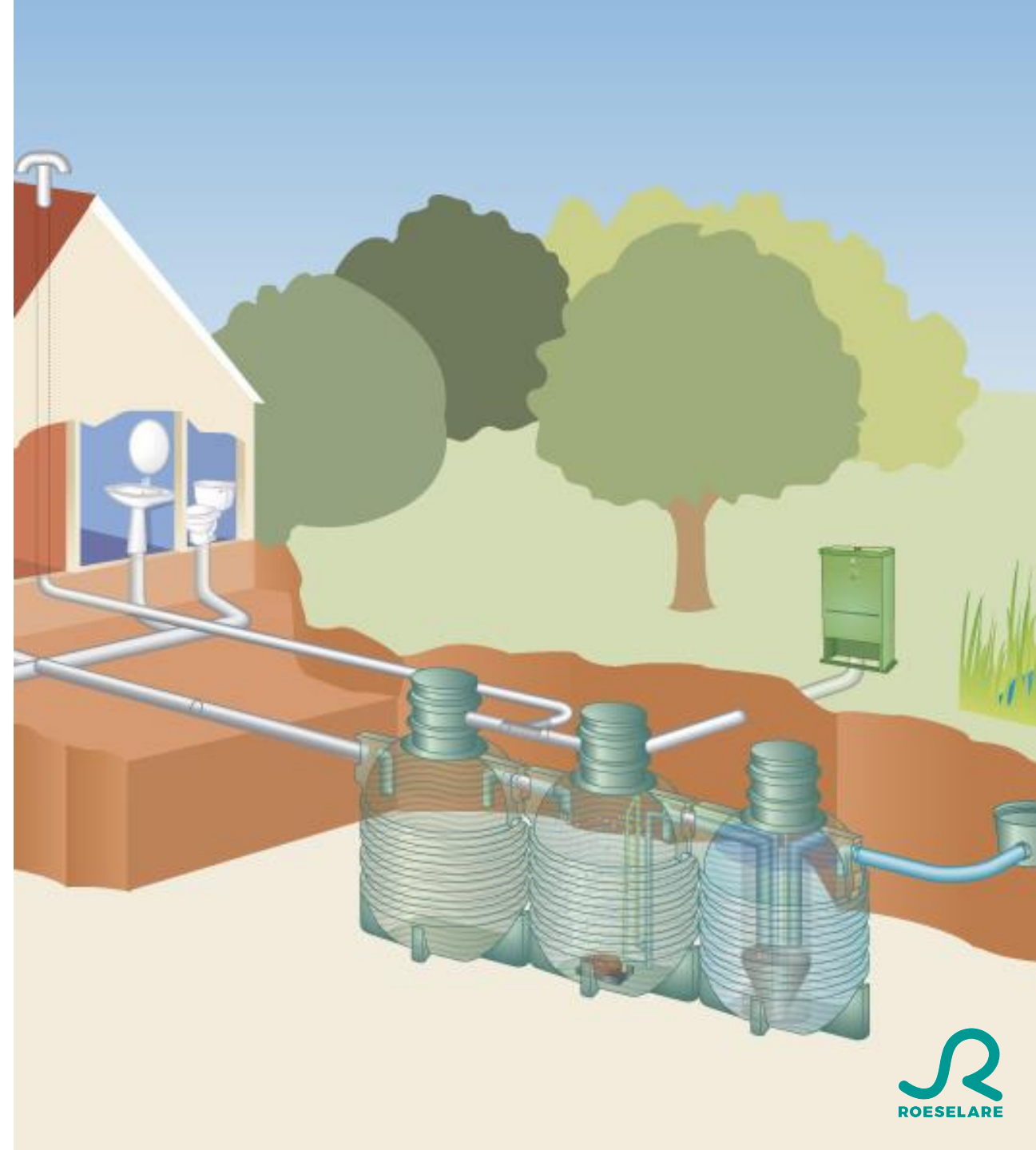
Een IBA bestaat uit meer dan een septische put. Een septische put kan wel omgebouwd worden naar een onderdeel van een IBA. De septische put wordt dan als voorbezinking beschouwd.

Wat is een IBA?

Een IBA (kort voor “Individuele Behandeling van Afvalwater”) is een installatie die instaat voor het **zuiveren van huishoudelijk afvalwater**.

Dit is een systeem dat wordt gebruikt voor de behandeling van huishoudelijk afvalwater op individuele locaties **waar geen aansluiting op het gemeentelijke rioolstelsel mogelijk is**.

Dit is vooral het geval in landelijke of afgelegen gebieden waar het te duur is om een uitgebreid rioolstelsel aan te leggen.

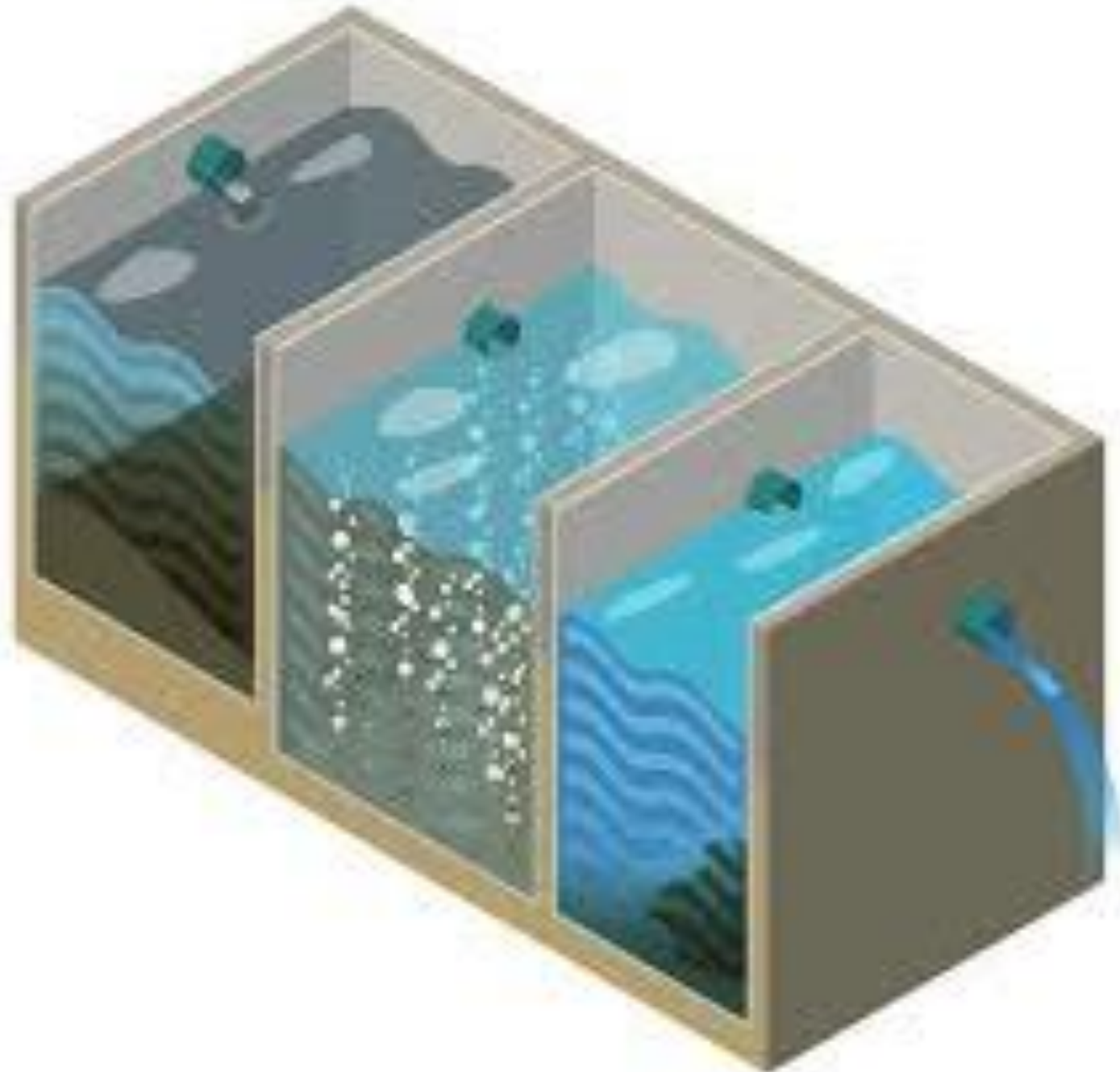

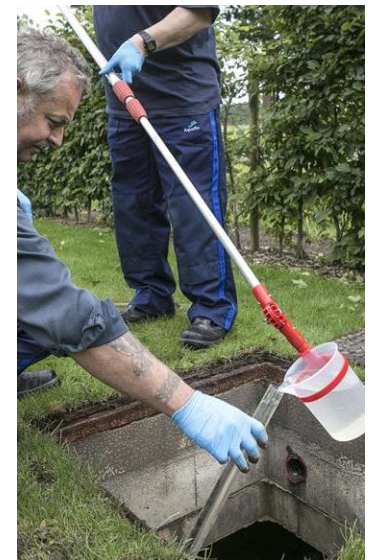
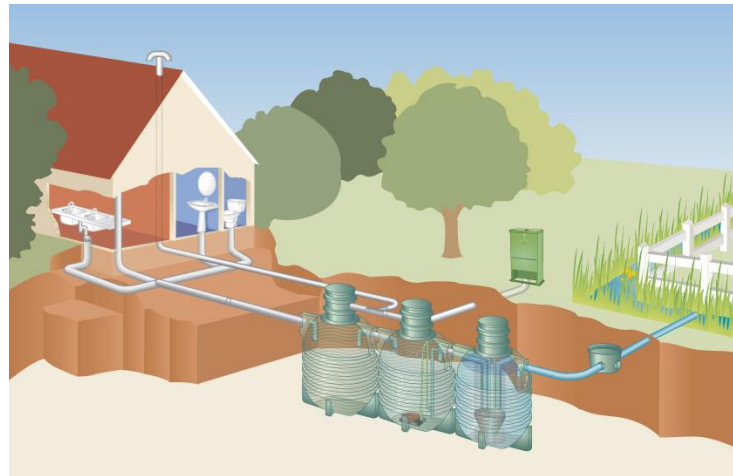
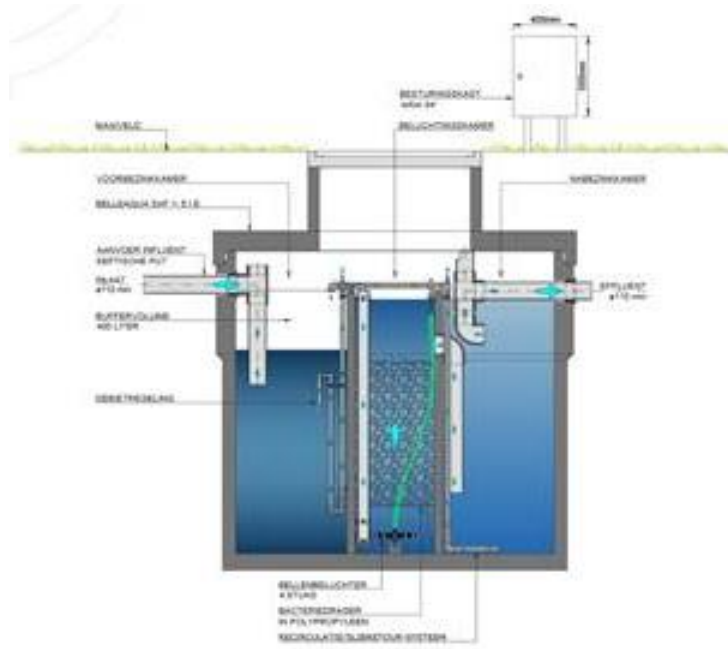
Wat is een IBA?

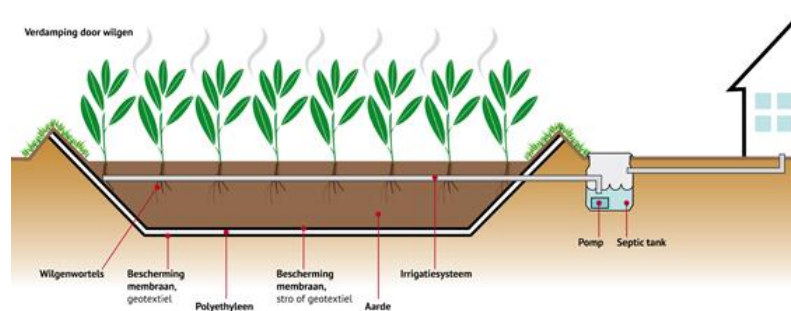
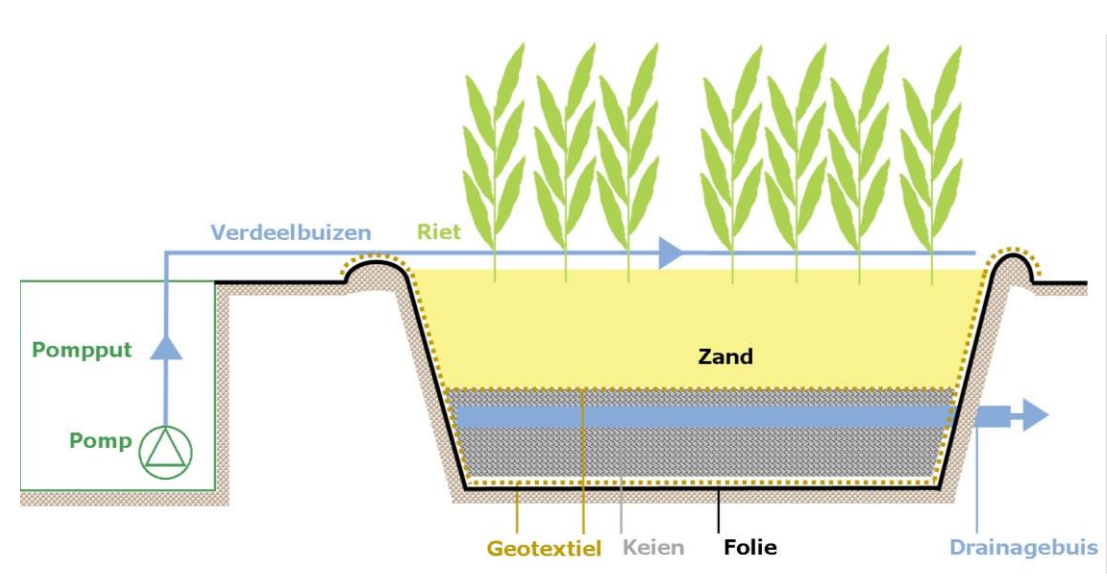
Een IBA kan verschillende vormen aannemen en kan zich ondergronds en/of bovengronds bevinden.

Meestal bestaat een IBA uit een voorzuiveringsgedeelte, beluchtingsgedeelte (zuiveringsgedeelte) en nabezinkgedeelte.

Er zijn **veel verschillende systemen op de markt** die gaan van ondergrondse tanks in beton of kunststof tot kokosbedden, rietvelden, helofytofilters,...

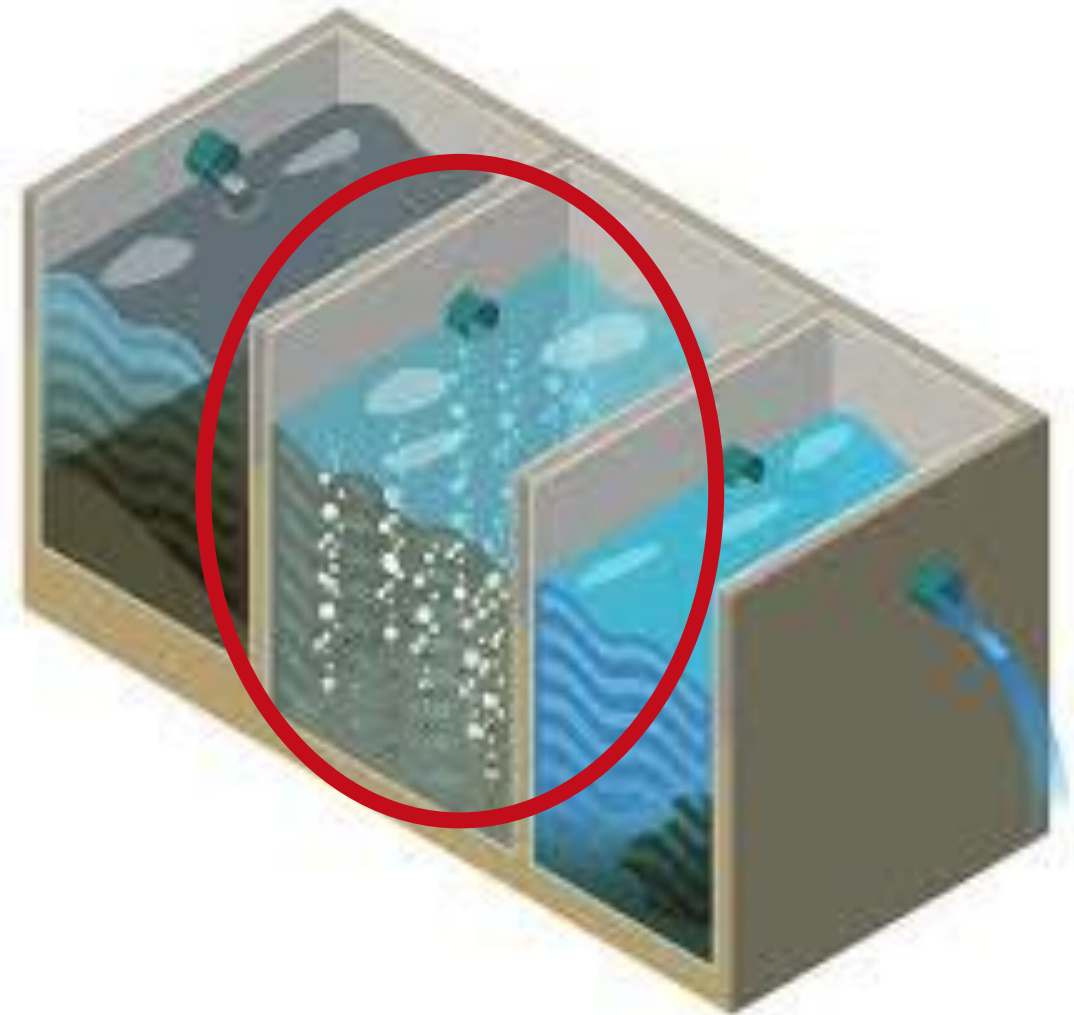

Hoe werkt een IBA?

In het beluchtingsgedeelte van een ondergrondse tank is er slib. Slib is een verzameling van micro-organismen zoals bacteriën. In het slib zitten echter geen ziekteverwekkende organismen.

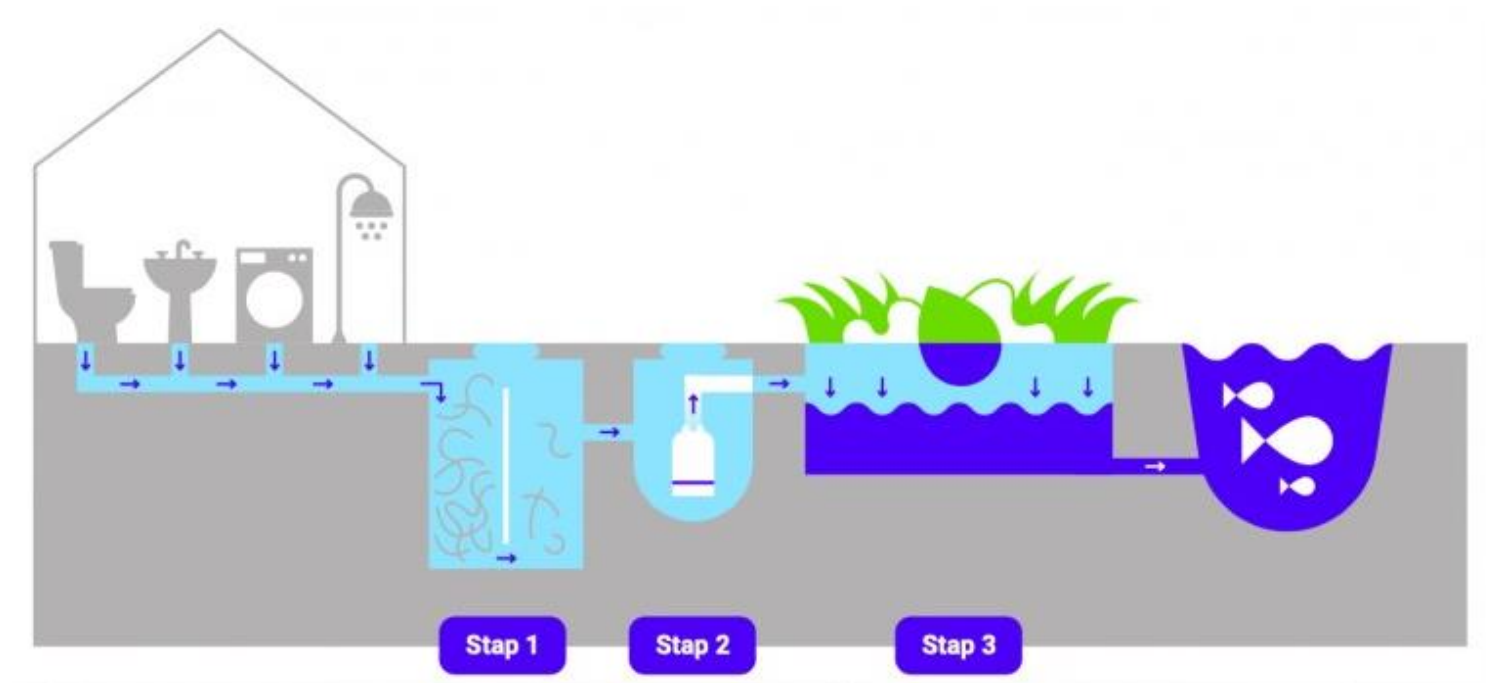
Het is soms aangeraden om bij een nieuw geplaatste IBA speciale 'IBA start-bacteriën' toe te voegen.

Het IBA effluent gebruik je beter niet opnieuw, ook als het helder en reukloos is. Hergebruik, zelfs voor het besproeien van de tuin of het doorspoelen van toiletten, is af te raden zonder aanvullende behandeling.

Hoe werkt een IBA?

Bij een zuiveringssysteem gebaseerd op planten zijn het de wortels hiervan die de zuivering voor rekening nemen. Er bestaan veel verschillende systemen, zoals kokosbedden, rietvelden, helofytofilters,...

Wat hoort niet thuis in een IBA?

Bij de aankoop van poets- of wasproducten let je best op de **biologische afbreekbaarheid**. Kleine hoeveelheden afwasmiddel, waspoeder voor de wasmachine, wasverzachter, ontkalkingsproducten of waterverzachter vormen geen probleem.

Aangezien de IBA werkt met **levende bacteriën of planten** is het gebruik van **schoonmaakmiddelen op basis van chloor of bleek (javel) uit den boze**.

Best worden enkel biologisch afbreekbare schoonmaakmiddelen gebruikt.

Onderhoud

Het jaarlijks onderhoud beperkt zich tot:

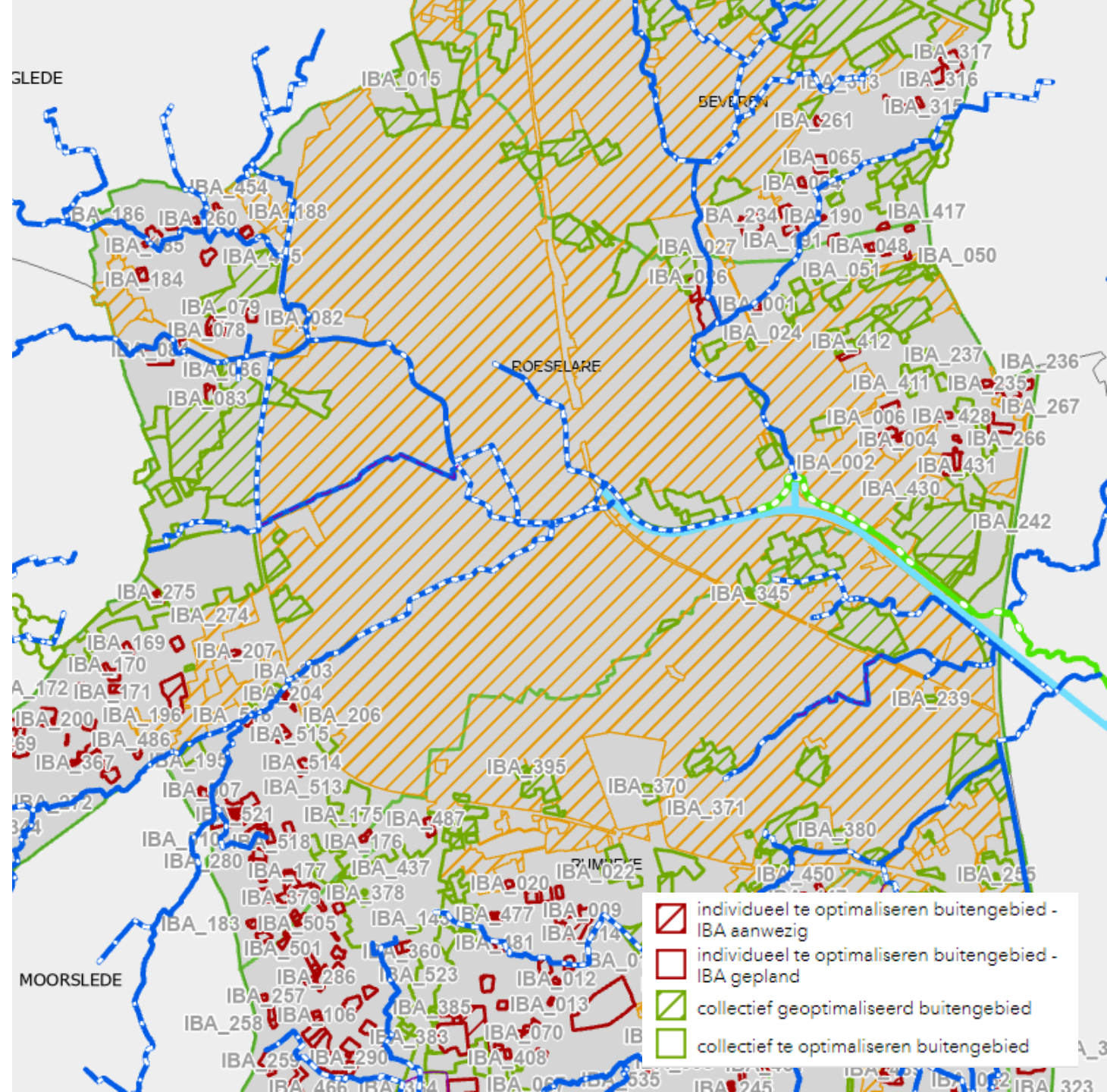
- Controle van de goede werking van het systeem
- Vaststellen waarnemingen: geur en kleur van het effluent
- Controle drijfslagvorming
- Indien nodig een kleine schoonmaak van de installatie
- Indien nodig overtollig slib ruimen.
- Controle van pomp (indien aanwezig), reviseren of vervangen indien nodig
- Controle van de mechanische en elektromechanische onderdelen
- Voor rietvelden: jaarlijks maaien van rietveld

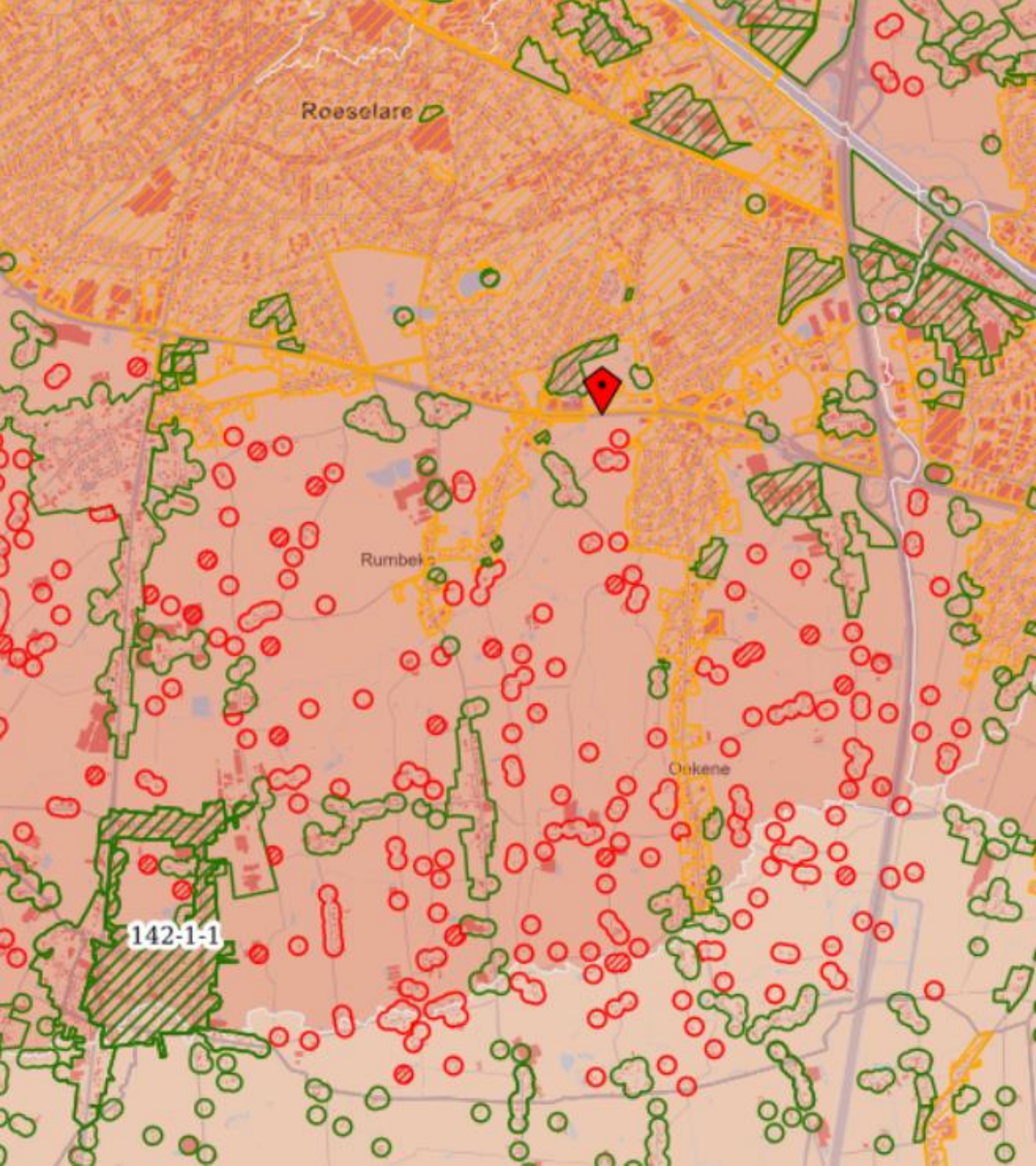

2. Wie moet een IBA plaatsen?

Zoneringsplan

- Bepaalt waar riolering komt en waar bewoners zelf moeten instaan voor het zuiveren van hun afvalwater.
- Waterkwaliteit van alle waterlopen in Roeselare is ondermaats. Er komt nog teveel huishoudelijk afvalwater in, alsook afstroming van landbouwpercelen en lozingspunten van bedrijven.

Wie moet een IBA plaatsen?

Het zoneringsplan geeft aan of je woning gelegen is in een gebied:

- waar riolering aanwezig is (centraal gebied (geel gearceerd) en collectief geoptimaliseerd buitengebied (groen gearceerd)),
- waar er in de toekomst riolering wordt voorzien (collectief te optimaliseren buitengebied (groen)),
- waar je zelf dient in te staan voor de waterzuivering en dus een **IBA moet plaatsen (individueel te optimaliseren buitengebied (rood))**.

Wie reeds een IBA plaatse valt in het individueel geoptimaliseerd buitengebied (rood gearceerd).

Dit kan je raadplegen op de website van VMM:

<https://www.vmm.be/data/zonering-en-uitvoeringsplan>

Bij vragen hierover kan je steeds terecht bij de dienst water via 1788.

3. Hoeveel kost een IBA?

Hoeveel kost een IBA?

Veel variatie, **hangt af van de keuzes die je maakt:**

- bovengronds plantenfiltersysteem
- ondergrondse tank

Een **zuivering met planten vaak iets goedkoper** (2.000 – 5.000 euro) t.o.v. een ondergrondse tank (3.000 – 6.000 euro).

Als de oprit moet opgebroken worden lopen de kosten al snel op. Veel hangt af van de **situatie ter plaatse:**

- Waar kan de IBA komen?
- Moet er verharding opgebroken worden?
- Worden de werken gecombineerd met andere werken zoals het plaatsen van een regenput?

Afkoppelen regenwater

Er mag **geen regenwater in de IBA** komen. Net zoals wanneer er een gescheiden riolering in de straat komt moet je het afvalwater en regenwater van elkaar scheiden.

Het regenwater gaat onmiddellijk naar de gracht. Het afvalwater gaat eerst door de IBA voor zuivering en daarna naar de gracht of beek.

Jaarlijkse verbruikskosten

Elektriciteit pomp die continu draait: 50W
= 438kWh

In januari 2024 was dit gemiddeld €0,36
per kWh.

→ 157 euro per jaar

Bij plantenfiltersysteem wordt er periodiek
gepompt waardoor deze kost een heel
lager kan liggen.

4. Subsidie IBA

Premie IBA in Roeselare

Stad Roeselare voorziet **vanaf 2023 een subsidie van 1000 euro** voor de installatie van een IBA.

Je kan de subsidie aanvragen als:

- de woning in het individueel te optimaliseren buitengebied ligt volgens het zoneringsplan
- er recent een IBA werd geïnstalleerd
- de installatie voldoet aan de code van goede praktijk en de technische voorwaarden opgelegd door Stad Roeselare
- het gezuiverde water voldoet aan de VLAREM normen. De Stad moet op elk moment en op een eenvoudige manier een staalname kunnen uitvoeren.

Deze documenten moet je bij je aanvraag toevoegen:

- Scan of kopie van de conforme keuring van de installatie door een erkende keurder
- Scan of kopie van de factuur van de IBA
- Scan of kopie van het BENOR-certificaat of VLAMINOR-certificaat indien deze hierover beschikt (niet verplicht)

<https://www.roeselare.be/wonen/wonen-en-energie/bouwen-renoveren/riolering/subsidie-plaatsen-iba>

Subsidie plaatsen IBA

Wat?

Volgens de Vlaamse milieuwetgeving VLAREM moet elke afvalwaterafvoer behandeld worden in:

- ofwel een rioolwaterzuiveringsinstallatie
- ofwel een IBA.

Een IBA (kort voor "Individuele Behandeling van Afvalwater") is een installatie die instaat voor het zuiveren van huishoudelijk afvalwater. Dit is een systeem dat wordt gebruikt voor de behandeling van huishoudelijk afvalwater op individuele locaties waar geen aansluiting op het gemeentelijke rioolstelsel mogelijk is. Dit is vooral het geval in landelijke of afgelegen gebieden waar het te duur is om een uitgebreid rioolstelsel aan te leggen.

Een IBA kan verschillende vormen aannemen en kan zich ondergronds en/of bovengronds bevinden. Meestal bestaat een IBA uit een voorzuiveringsgedeelte, beluchtingsgedeelte en nabezinkgedeelte. Er zijn verschillende systemen op de markt die gaan van ondergrondse tanks, kokosbedden, rietvelden, ...

Heb ik een individuele zuiveringsinstallatie nodig?

[Het zoneringsplan](#) geeft aan of je woning gelegen is in een gebied

- waar riolering aanwezig is,
- waar er in de toekomst riolering wordt voorzien,
- waar je zelf dient in te staan voor de waterzuivering en dus een IBA moet plaatsen.

Meer info?

Beleidsontwikkeling_Ruimte
Tel: 1788
Mail: 1788@roeselare.be

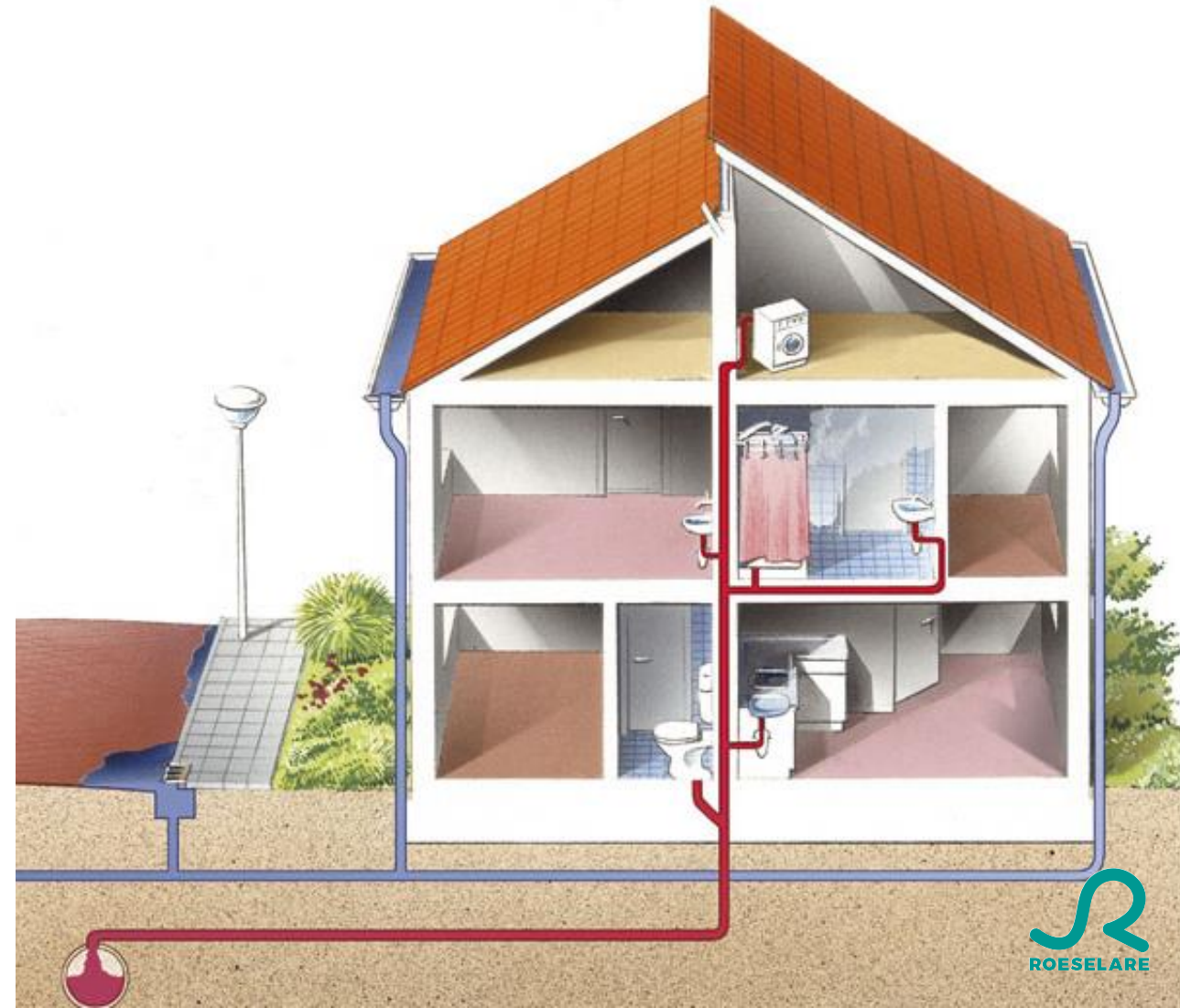
Openingsuren:
Vandaag: 8.30 u. tot 12.00 u. (enkel telefonisch) en van 13.30 u. tot 15.00 u. (enkel telefonisch)
Morgen: Gesloten

Kan

Verplichte keuring van jouw privériolering voor afvoer van afval- of regenwater

Je moet je privériolering laten keuren in de volgende gevallen:

- Bij nieuwbouw of herbouw.
- Als je een nieuwe, bijkomende aansluiting aanvraagt.
- **Als je een individuele sanering (IBA) plaatst.**
- Nadat een inbreuk is vastgesteld.
- Bij een afkoppelingsproject voor de aanleg van gescheiden riolering op het openbaar domein, tenzij er een keuring is uitgevoerd voor nieuwbouw of herbouw die maximaal vijf jaar oud is.
- Nadat herstelmaatregelen genomen zijn naar aanleiding van een voorafgaande niet-conforme keuring van de privéwaterafvoer.

Premie afkoppeling afval- en regenwater

Iedereen die zijn private rioolstelsel afkoppelt en/of gescheiden aanlegt, kan een premie aanvragen bij stad Roeselare.

De premie kan niet worden aangevraagd voor het bouwen van een nieuwbouwwoning.

De premie bedraagt 75% van de bewezen kosten met een maximum van:

- **1500 euro voor een open of halfopen bebouwing.**
- **750 euro voor een gesloten bebouwing.**

Voer je de werken zelf uit, dan krijg je een premie voor de aankoop van de materialen (buizen, controleputjes, aanvulzand, deksels,...).

Voert een aannemer de werken uit, dan breng je de factuur van de aannemer binnen. Deze factuur moet duidelijk en overzichtelijk zijn met aparte vermelding van gebruikte materialen, hun kostprijs en uurloon van de aannemer.

<https://www.roeselare.be/wonen-en-leven/wonen-en-verbouwen/verbouwen/riolering/afkoppelen-van-afval-en-regenwater-aanleg>

Premie afkoppeling afval- en regenwater

Wat?

Iedereen die zijn private rioolstelsel afkoppelt en/of gescheiden aanlegt, kan een premie aanvragen bij stad Roeselare.

Voorwaarden:

- De premie moet aangevraagd worden bij voorkeur voor aanvang van de werken.
- De aanvraag moet ingediend worden bij Beleidsontwikkeling Ruimte.
- Na goedkeuring van de aanvraag kunnen de werken uitgevoerd worden.
- Na uitvoering van de werken moet er een [verplichte keuring van je privériolering](#) uitgevoerd worden.

Hoe?

- Je vult het formulier '[aanvraag gemeentelijke premie voor het afkoppelen van regenwater op privaat domein](#)' in.
- Je voegt er een plan bij met de ontworpen toestand = de ligging van de buizen nadat de werken uitgevoerd zullen zijn.

 Digitaal loket

Vraag online aan →

Meer info?

Beleidsontwikkeling Ruimte
Tel: 1788
Mail: 1788@roeselare.be

Openingsuren:
Vandaag: 8.30 u. tot 12.00 u. (enkel telefonisch) en van 13.30 u. tot 15.00 u. (enkel telefonisch)
Morgen: Gesloten

Kan ik

Stedelijk reglement voor het individueel zuiveren van huishoudelijk afvalwater (2023)

Dit document is terug te vinden op de website. Beschrijft de **algemene principes** die ook in deze presentatie werden besproken. Indien de IBA correct wordt geplaatst en correct wordt gebruikt zal deze normaal zonder problemen hieraan voldoen.

- Het hemelwater dient maximaal afgekoppeld te worden en mag niet door de IBA stromen.
- De aansluiting op de gracht of de riool wordt uitgebreid beschreven in het stedelijk reglement voor het aansluiten op de openbare riolering.
- De IBA moet uitgerust zijn met minstens twee controleputten, namelijk één voor en één na de zuivering. De controleputten moeten altijd zichtbaar zijn en beschikken over een bovengronds, gemakkelijk te openen deksel. Waar de uitloop van de IBA loost op het ontvangende water, moet ofwel de rioolbuis komende van de IBA zichtbaar zijn ofwel een controleput (minimum diameter 250 mm) aanwezig zijn, zodat een staalname mogelijk is.
- De eigenaar van de IBA dient de stad op de hoogte te brengen van de plaatsing van de IBA.
- De stad moet op elk moment en op een eenvoudige wijze een staalname van het effluent kunnen nemen.
- Belangrijk is dat de IBA door de eigenaar jaarlijks wordt nagezien op de goede werking van het systeem en een kleine schoonmaak van de installatie wordt uitgevoerd.
- Alle IBA's op grondgebied van de stad worden na ingebruikname op regelmatige basis gecontroleerd op de goede werking. Er mag maximaal 5 jaar tussen twee controles zitten. De visuele controle gebeurt door een medewerker van de stad. De particulier maakt hiervoor zelf een afspraak bij de stad.
- Als het effluent bij de visuele controle onvoldoende zekerheid biedt voor de goede werking van de IBA, wordt na 1 maand een nieuwe controle uitgevoerd. Als het effluent na de tweede controle opnieuw onvoldoende blijkt, kan de stad vragen om een labo-onderzoek te laten uitvoeren door een erkend labo. De staalname dient te gebeuren door een erkende staalnemer. De stad licht de burger hiervan per aangetekend schrijven in. De aanstelling van

Retributie

https://www.roeselare.be/sites/default/files/bijlage/15-afkoppeling_5.pdf

Belastingreglement op het niet optimaal afkoppelen van hemel- en afvalwater bij de aanleg van een gescheiden riolering, bij het niet plaatsen van een regenwaterput, een septische put of van een IBA en het niet laten keuren van de rioolaansluiting

Artikel 4. Berekeningsgrondslag en tarief

Er wordt een forfaitaire belasting vastgesteld op € 1500,00 per jaar, voor elk jaar waarvan blijkt dat

- de afkoppeling van het hemelwater op privaat domein niet wordt uitgevoerd vóór de voorlopige oplevering van de wegenis- en rioleringswerken door de stad;
- de aanleg van een gescheiden stelsel niet is gebeurd zoals bepaald in de stedenbouwkundige vergunning;
- er geen regenwaterput werd geplaatst zoals voorzien in de stedenbouwkundige vergunning;
- er geen IBA werd geplaatst zoals voorzien in de stedenbouwkundige vergunning of in het zoneringsplan;
- er geen septische put werd geplaatst zoals voorzien in de stedenbouwkundige vergunning of in het stedelijk reglement inzake septische putten;
- er geen positief keuringsattest van de private riolering wordt afgeleverd zoals bepaald in het Algemeen Waterverkoopreglement.

5. Vrijstelling van de saneringsbijdrage

Vrijstelling van de saneringsbijdrage

Gebruik je leidingwater en zorg je zelf voor de zuivering van jouw afvalwater? Dan kun je een vrijstelling krijgen van de **bijdrage voor de zuivering van het afvalwater**. Die bijdrage is een onderdeel van jouw jaarlijkse waterfactuur en wordt ook de **saneringsbijdrage** genoemd.

Gebruik je geen leidingwater? Dan betaal je in de plaats van de saneringsbijdrage, een **heffing voor waterverontreiniging aan VMM**. Wanneer je zelf zorgt voor de zuivering van jouw afvalwater kan je hiervoor ook een vrijstelling aanvragen.

<https://www.roeselare.be/wonen/wonen-en-energie/bouwen-renoveren/riolering/vrijstelling-van-de-bovengemeentelijke-bijdrage>

Vrijstelling van de bovengemeentelijke bijdrage voor de zuivering van het afvalwater

Wat?

Gebruik je leidingwater en zorg je zelf voor de zuivering van jouw afvalwater? Dan kun je een vrijstelling krijgen van de bijdrage voor de zuivering van het afvalwater. Die bijdrage is een onderdeel van jouw [jaarlijkse waterfactuur](#) en wordt ook de saneringsbijdrage genoemd.

Gebruik je geen leidingwater? Dan betaal je in de plaats van de saneringsbijdrage, een heffing voor waterverontreiniging aan VMM. Wanneer je zelf zorgt voor de zuivering van jouw afvalwater kan je hiervoor ook een vrijstelling aanvragen.

Voorwaarden:

Je kunt een vrijstelling krijgen als jouw afvalwater correct gezuiverd wordt met een **individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater** (IBA). Hiervoor moet de IBA voldoen aan alle voorwaarden zoals opgelegd in het technisch reglement.

Hoe?

Het attest waarmee beide bovenstaande vrijstellingen kunnen aangevraagd

 Digitaal loket

Vraag online aan →

Meer info?

Beleidsontwikkeling Ruimte
Tel: 1788
Mail: 1788@roeselare.be

Openingsuren:
Vandaag: 8.30 u. tot 12.00 u. (enkel telefonisch) en van 13.30 u. tot 15.00 u. (enkel telefonisch)
Morgen: Gesloten

Kan ik

Vrijstelling van de saneringsbijdrage

Het attest waarmee de vrijstellingen kunnen aangevraagd worden is hetzelfde, namelijk de **'Verklaring van de burgemeester over het gebruik van een individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater (IBA)'**. Deze kan je aanvragen via het formulier op de website.

- Wanneer de aanvraag correct werd ontvangen zal een stadsmedewerker contact opnemen voor **een afspraak**. Deze zal langskomen om de voorwaarden en het **effluent van de IBA te controleren**.
- De gemeente bezorgt het attest aan de bevoegde watermaatschappij. Voor Roeselare is dit **De Watergroep**. Indien de aanvrager niet aangesloten is op leidingwater stuurt De Watergroep het attest door naar VMM.
- De verklaring van de burgemeester is maximaal **geldig voor 5 jaar**, vanaf 1 januari van het jaar waarin deze door de burgemeester werd ondertekend. Indien in tussentijd vastgesteld wordt dat de individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater niet voldoet aan de voorwaarden, kan de verklaring van de burgemeester ingetrokken worden.

Vrijstelling van de saneringsbijdrage

Op de drinkwaterfactuur ziet u ook een kost voor de gemeentelijke- en bovengemeentelijke saneringsbijdrage. Dit dient niet enkel voor de zuivering van uw afvalwater, maar ook voor het onderhoud en de verdere uitbouw van het rioleringsstelsel en de afvalwaterzuiveringsinstallaties.

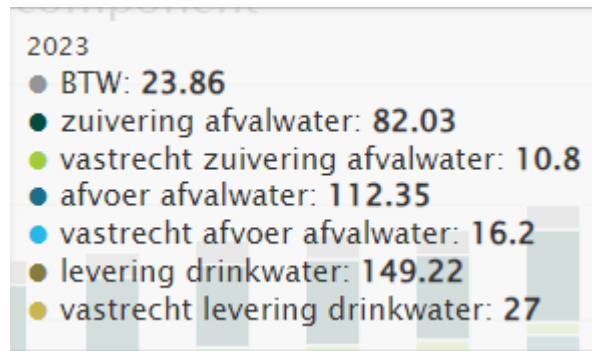
Dit is **ongeveer 45% van je waterfactuur**.

Waterfactuur

Bron:

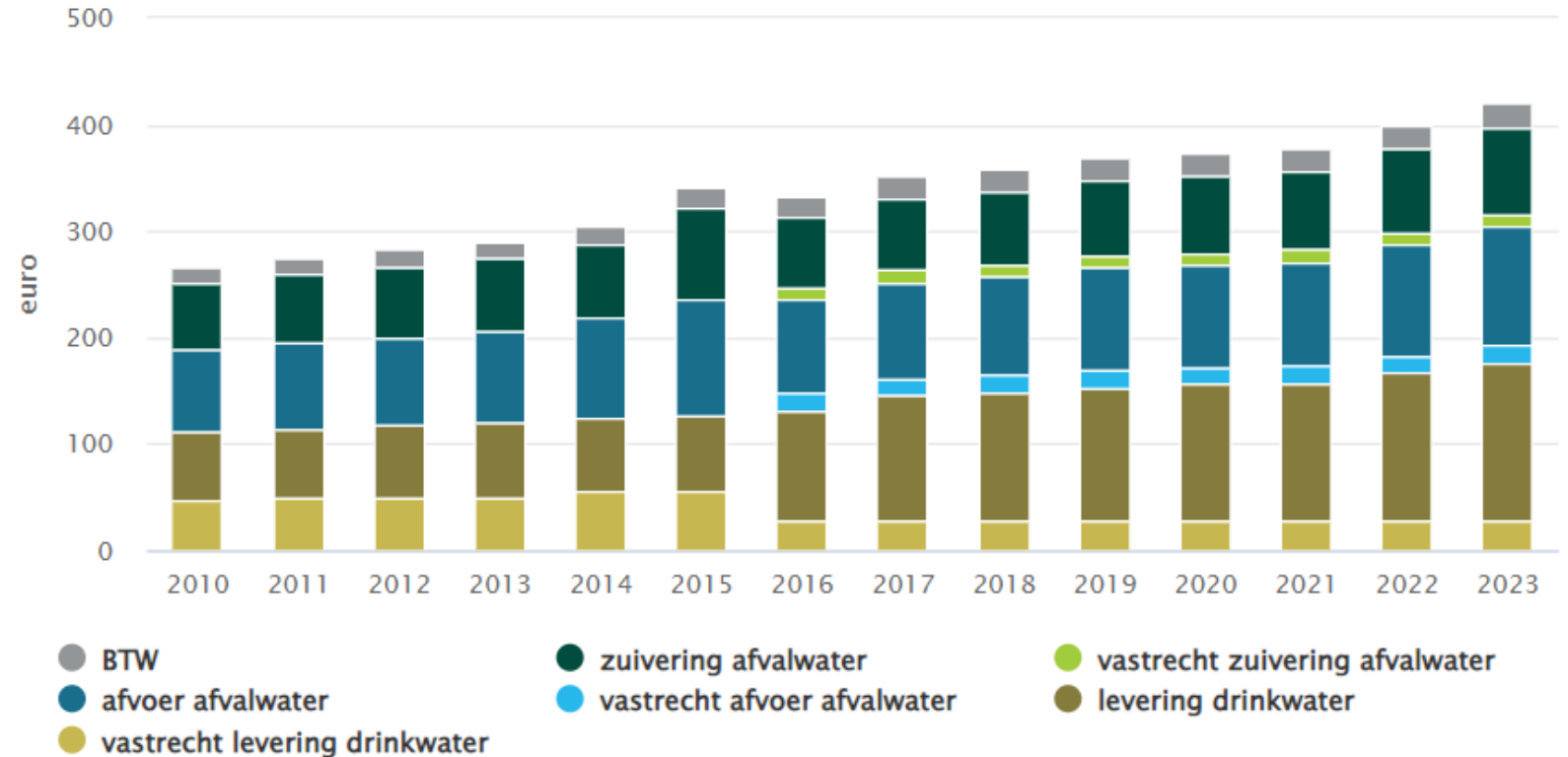
<https://www.vmm.be/water/waterfactuur/waterfactuur-huishoudens>

→ Wordt elk jaar duurder

→ Groot deel factuur is voor afvoer en zuivering afvalwater (45%)

Kosten waterfactuur per component

Waterfactuur

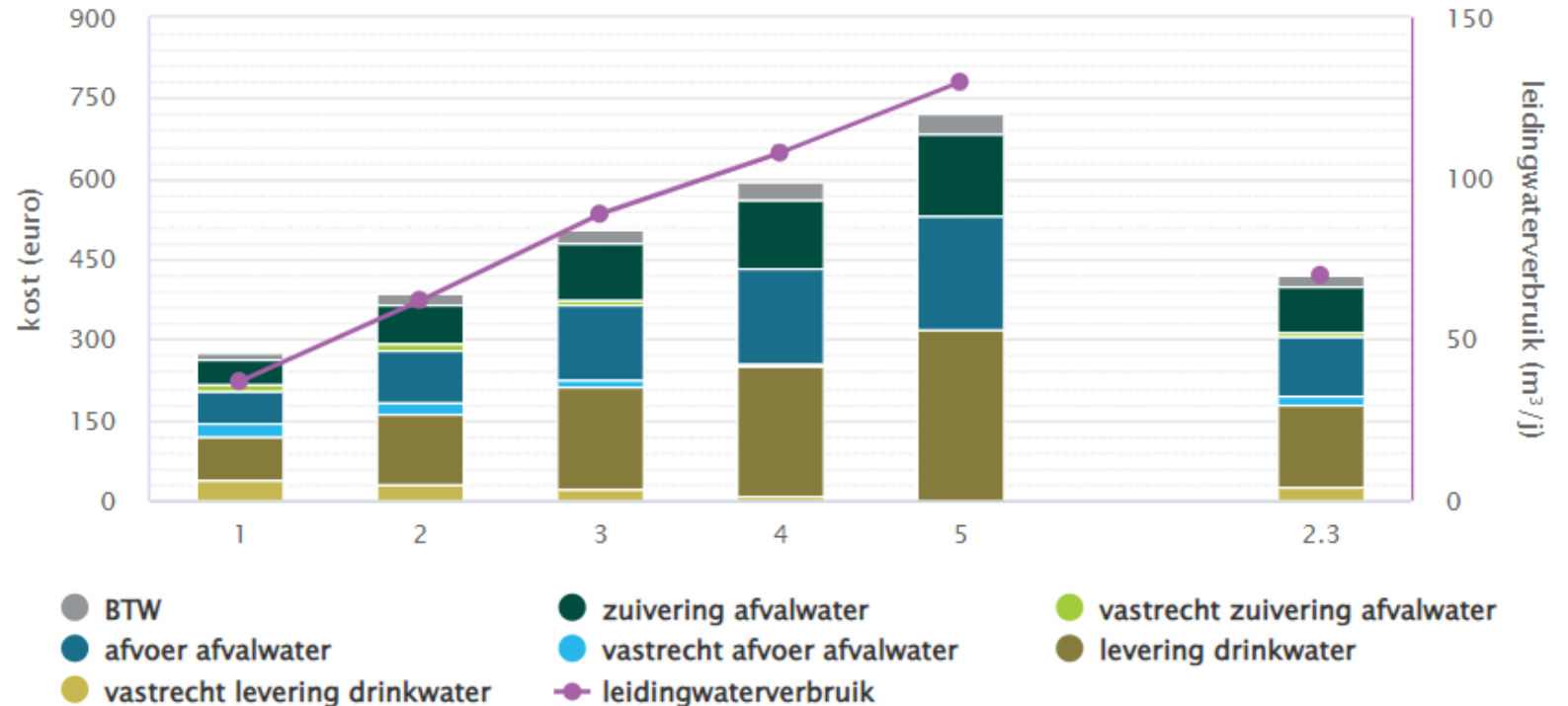
Bron:

<https://www.vmm.be/water/waterfactuur/waterfactuur-huishoudens>

Bedrag saneringsbijdrage sterk afhankelijk van samenstelling gezin en waterverbruik.

Gezin van 4 betaalde in 2023 gemiddeld 330 euro saneringsbijdrage op een totale factuur van 710 euro.

Kosten waterfactuur en leidingwaterverbruik volgens gezinsgrootte in 2023

Rekenvoorbeelden

Voorbeeld 1

Een gezin van 4 laat een ondergrondse IBA plaatsen door een aannemer. Hiervoor doen ze ook werken om het regenwater en afvalwater te scheiden. Ze betalen hiervoor in totaal 6.000 euro.

Ze ontvangen van Stad Roeselare een premie van 1.000 euro voor de het plaatsen van de IBA en 1.500 euro voor het afkoppelen van het regenwater.

Elk jaar besparen ze 330 euro op hun waterfactuur van De Watergroep. Jaarlijks hebben ze een kost van 150 euro aan elektriciteit van de pomp en onderhoud.

Na 19 jaar hebben ze hun IBA terugverdiend, en ondertussen hebben ze meegewerkt aan een betere waterkwaliteit in de waterlopen rondom hun woning.

Voorbeeld 2

Een gezin van 2 laat een IBA (helofytofilter) plaatsen door een aannemer. Ze betalen hiervoor in totaal 3.000 euro. Ze ontvangen van Stad Roeselare een premie van 1.000 euro voor de het plaatsen van de IBA.

Elk jaar besparen ze 200 euro op hun waterfactuur van De Watergroep. Jaarlijks hebben ze een kost van 30 euro aan elektriciteit van de pomp en onderhoud.

Na 9 jaar hebben ze hun IBA terugverdiend, en ondertussen hebben ze meegewerkt aan een betere waterkwaliteit in de waterlopen rondom hun woning.

7. Conclusies

Conclusies

- Veel opties in types en uitzicht. Denk na wat jij belangrijk vindt en kies een aannemer die hierbij past.
- Kosten aanleg sterk afhankelijk van gekozen type IBA en situatie ter plaatse
- Jaarlijks onderhoud normaal beperkt
- Subsidie IBA 1.000 euro
- Subsidie afkoppelen 750 of 1.500 euro
- Retributie 1.500 euro per jaar
- Vrijstelling van de saneringsbijdrage betekent grote besparing op de waterfactuur (45%).
- Terugverdientijd afhankelijk van gemaakte keuzes, samenstelling gezin en waterverbruik, maar ligt meestal tussen de 10 en 20 jaar.
- Bij vragen kan je steeds terecht bij de dienst water (via 1788).